מיכה יוסף ברדיצ'בסקי ו

פַּרָה אֵדָמָה

מעשה בפרה אדומה, והמעשה קרה לפני ימים לא רבים בעיר קטנה סמוכה לחורן, מקום מושב רבי אחד; ואמנם, אני, המספר, לא הייתי שם ולא ראיתי את הדברים בעיני, אבל שמעתים מפי אנשים נאמנים. לא אכחד, המעשה מרגיז מעט. רגע אמרתי: אכסה על זה, וכרגע אמרתי: יַּכָּתב זה לעינינו.

הנה אנו בני הדור הולכים למות, וקם אחרינו דור אשר לא ידע אבותיו ומהלך חייו בגולה, – והיה אם יקרא בספר ויבקש לדעת מהחיים האלה על־ידי קרי וכתיב, נֵדע מה היו חיינו אז, נֵדע גם את האור גם את הצללים. נֵדע־כי היינו יהודים, אבל גם בני בשר ודם, ועם כל מה שמשמע בזה...

בעיר דשיה הקטנה היה שו"ב אחד, שהיתה לו "קבלה" על שחיטות, וכבר היה קרוב להשיג משרה של שו"ב שני בעיר אחת; והנה נמצא בו פסול ולא יכול עוד להיות שו"ב בישראל. ותחת לתפוש אחר־כך אומנות המלמדות, או להיות קורא ובעל־תפילה, או להיות בכלל פועל־בטל, בלי מלאכה קבועה בחיים, וחי מן "הרוח" או מחנות קטנה, בחר לו האיש הזה אומנות, שאמנם קרובה מאד בטבעה למלאכת השחיטה, אבל במעמד החברתי והדתי של עיירות בני־ישראל היא רחוקה הימנה מהלך רב... נאמר את הדבר מפורש: מי שהיה מוכן להיות שו"ב, והרי יש באומנות זו מעין יראת־שמים וכל הדברים השייכים לדת היהודים, היה לקצב פשוט ברחוב היהודים, ויפתח לו חנות של בשר. הוא עזב את הלימודים, את ה"לבושי שרד" והלכות שחיטה וטריפות ויהי לקצב סתם, כשאר הקצבים, ולאדם מגושם העומד כל היום בחנות, תולה את הפרים והכבשים השחוטים על יתדות, פושט את העורד... מנקר ומוכר את הבשר ליטרה ליטרה...

ולא די בזה, הוא היה ל",קל" במעשיו ולבלתי נזהר במצוות, כשאר הקצבים בישראל, שאינם מהדרים מן המהדרים; ואם רק לא תתגלה מילתא הם שוכחים לפעמים ומוכרים בשר־טריפה בתור בשר כשר, מפני הדבר הפשוט, שבשר־טריפה בעיירות כאלה, שרובן בני־ישראל ומיעוטן איכרים האוכלים בשר־החזיר, הוא כמעט ב"חצי־חום", ובשר כשר, על ידי ה",טקסה" והמכס ועוד דברים כאלה, הוא דוקא לא בחינם ומחירו ארבעים או ארבעים וחמש פרוטות כל ליטרה. ואם ייסרו אותם שם בגיהינום לאתיד בגלל המעשים האלה, הלא מרויחים הם פה בעודם על פני האדמה, והרוח

נספח: טקסטים בעברית | А4

הוא דבר נחוץ לכל בן־ישראל בעל אשה ובנים. וזאת למודעי: הקצבים אוהבים לאכול ולשתות ולפרנס את בני־ביתם בארוחת הבוקר, הצהרים והערב ממש, ולא בקטניות וברוחניות, כאשר יעשו התורנים ויראי־שמים "לשמה".

ובעצם, יש במעשה הקצבות ובהכאת הגרזן בגוף של בהמה, ואם גם שחוטה, כדי לגדע יד ורגל או לשסע אותה לשנים, מעין אכזריות. עוד אתמול היתה העז רועה באחו, הכבש רץ מן העדר לבית מלונו, והיום כבר הוציאו מהם דמם ונפחה נפשם, והם תלויים על גבי מוט ופניהם למטה. הדם הוא החיים, והוא עתה נדבק בידי הקצבים ובאצבעותיהם: והם, הקצבים, הם העוזרים הראשיים לעקוד פר לשחיטה או שור בעת השחזת הסכין של השוחט. הוא, השו"ב, ישאר ירא־שמים, כי הדת ומצוות הדת שומרות עליו ומגינות על נפשו. והאכזריות שבדבר תבוא בקצבים והיא ירושתם. בכלל הקצבים אינם חלושי־הכוח, וכשריב מתפרץ בעיר ובא הדבר לידי הכאות ממש, הקצבים הם המכים הראשיים. כל העם הרוחני ירא את הקצבים הגופנים, כי המה עזי־פנים; ואם יכעים אותם אדם לא ידעו חמלה.

צריך לומר גם את הצד הטוב שבדבר. עם בני־ישראל היה ימים רבים עם חלש וירא מקול עלה נידף; וכשהיו פרעות ביהודים היו נסים מאה מפני איכר שיכור אחד, ויקבלו עליהם את שבירת החלונות וקריעת הכרים והכסתות באין מוחה. תחת זה הקצבים למדו למחות, להזדיין במקלות ובגרזנים ולהיות למגן בעת צרה. דבר כזה קרה בדשיה פעם אחת בחג הפסחא שלהם בין מלכא למלכא, דור שלם לפני זה, בטרם למדו בני־ישראל לעשות כמעשיהם בכל מקום ולהיקהל ולעמוד על נפשם. היפלא כי להם הרשות לעטר את שמם בתור ראשונים לגיבורי ישראל!

החמירה התורה בגנב יותר מבגזלן, שזה האחרון השוה כבוד עבד לכבוד רבו, והראשון אינו משוה כבוד עבד לכבוד רבו, ואם דייקנים אנו בכלל הזה באים אנו בחיי הקצבים לשני הפכים בנושא אחד. גיבורי ישראל אלה, שאינם מוגיילב כלל ולא בחיי הקצבים לשני הפכים בנושא אחד. גיבורי ישראל אלה, שאינם מוגיילב כלל ולא ייראו מפני כל, בטבעם כש הלוקחים "לפעמים שור או פר מאחרים בלי תשלומים הם עושים זה בצנעה, ודוקא שלא מדעת בעלים, ודוקא על ידי אחרים. ואולי אין זה כבר "לקיחה" כלל או מין גניבה, כי אם ענין הפרנסה. – ענין הקצבות מחייב שפר או שור שנשחט, שור או פר שקנו אותו ממש ושילמו כל מחירו בשלמות עולה פי חמישה על שור שנשחט, שלא שילמו בעדו לבעליו ממש. הוא, השור, היה תועה בדרך ולקחו אותו אנשים והביאו אותו להם, לקצבים, או היו כחמישים פרים בעדר, ועתה שם רק ארבעים ותשעה, מספר המספיק עוד לבעלים; וצאו וחשבו כמה היזקות שכיחים בשחיטת פר: לפעמים יטריף אותו השו"ב בשעת השחיטה, ולפעמים יטרף בטריפת הריאה או בדבר אחר מי"ח טריפות... העיר דשיה בכלל עניה ויהודים אינם לוקחים הרבה בשר בסף: בשר ששהה שלושה ימים בלא מים גם כן יטרף ובימות

הקיץ יתקלקל. – איך יכול הקצב, שואלים, להתקיים בלי "מציאות" מן הצד? תאמרו, הלא זה אסור, לא נכון לכל בר־ישראל כך. אבל האם לא גם שאר מסחרים וחנויות וכל גניבת דעת הבריות או רמאות, מאותם שיש בכגון אלה, אינם גם כן

THE RED HEIFER

Micha Josef Berdyczewski

TRANSLATED BY WILLIAM CUTTER

THIS IS A STORY about a red heifer and something that happened not long ago in a little town near Horan, where a certain rabbi lived. I, the storyteller, was not present and did not witness these things myself, but I did hear about them from reliable people. The story is definitely unsettling, and at times I thought it best to cover it up. But when all was said and done, I decided to write it up for others to read.

Our generation, after all, is destined to die out, and the next generation will not know its ancestors and how they lived in the diaspora. Now, if one wants to find out about how that life really was, let him know about it, its lights as well as its shadows. Let us know that although we were Jews, we were also just "flesh and blood," with all that the term suggests.

There was a ritual slaughterer in the town of Dashia who was qualified and was about to become apprentice to the ritual slaughterer in another city; but he was eventually found to be ineligible, so that he could not become a ritual slaughterer, after all. Instead of becoming a teacher or Torah reader or prayer leader or just a laborer without a particular craft, or a luftmentsch or a storekeeper, he chose a vocation that was close to slaughtering, even though it was, in terms of social class or religious standing in Jewish life, a long way from it. Put another way, this man had really wanted to attain the pious office of ritual slaughterer, but he had to become a simple butcher in the Jewish street and open up a simple butcher shop. He abandoned his studies and his uniform and the holy laws and prohibitions of ritual slaughter and became a butcher like any other butcher, a profane man standing all day in his shop, dressing the carcasses and the slaughtered lambs on pegs, stripping them of their skin, extracting the proper veins and selling the meat by the pound.

2

78

And not only that. He took religious matters lightly and wasn't fastidious when it came to Jewish law, in the way of most butchers who were not exactly the most observant. Not to wash our dirty laundry in public, it must be said that they sometimes inadvertently sold nonkosher meat as kosher for the simple reason that unqualified meat in towns like this, where there are more Jews than there are villagers who eat pork, was about half the price; while the kosher meat, because of tax and duty and other such things, was certainly not free and its price might be twice that of nonkosher meat. While these butchers may be punished for this in hell, any Jew with a family needs to find a way to make some profit here on earth. It is well known, moreover, that butchers love to eat and drink and provide three meals a day for their families and not restrict themselves to modest or purely spiritual sustenance, as do Torah scholars and pious people.

All butchering has an element of cruelty in the blow to an animal's throat or when its limbs are cut off, even if the animal is slaughtered properly. Just yesterday a goat may have been grazing in the pasture, the lamb hurrying along to its fold, and today their blood is drained, their breath extinguished, and they are hanging upside down on a pole. Blood, which is life, is now on the hands and fingers of the butcher. It is the butchers who assist the ritual slaughterers, preparing the cow or the bull while the slaughterer's knife is being sharpened. The ritual slaughterer remains pious, for religion and its sacred commandments protect him and his life, and the crueler aspects of this business are left to the butcher and his destiny. Butchers are plenty strong, and when, for example, a disturbance breaks out in town, they are called upon to be the roughnecks. All the spiritual folks fear these physical butchers because they are bullies, and it is best not to anger them, for they can be merciless.

But there is something good about all this. The Jewish people is a weak and timid people, fearful of the slightest provocation; and whenever there have been pogroms against Jews, a hundred might flee from one drunken peasant and passively submit to broken windows and vandalized households. But the butchers learned to fight back and to arm themselves with clubs and axes when the times called for it. Something like this happened once at Easter during a brief interregnum, a full generation before the Jews had learned how to stand up for themselves. Is it any wonder that they called themselves the vanguard of Israel's heroes?

The Torah treats the thief, or ganav, more stringently than the robber, or gazlan, because the gazlan treats all people equally, whereas the ganav does not. And to be precise about it, when you are dealing with butchers,

אסורים? – בעיקר אין הבדל בין אלה לאלה, רק זה, שהללו, הסוחרים והחנונים מבעלי־הבתים, הפסלנות שבהם אינו דבר ביטוי בשפתים וקרוי בשם, ולא יעצור את עושיהם כלל ללבוש מעין איצטלה של אנשים כשרים, המתפללים במקומות הראשיים בבית־התפילה; והללו, כלומר, הקצבים וכל כיוצא בהם, בקהל היראים בל יקשבו ומתפללים הם לא בבית־התפילה המרכזי שבעיר, כי אם ב״שומרים לבוקר״. הללו, בעלי־בתים, שותים ״תיקון״ אחרי התפילה ויש להם איזה כינוי יראי לכל מה שעושים בעלי־בתים, שותים יי״ש ממש, בלי אמתלאות, גם בלי מות אב לצורך גופם – והללו, הקצבים, שותים יי״ש ממש, בלי אמתלאות, גם בלי מות אב ואם ושאר יומא דפגרא... הקצבים בודאי אינם צדיקים ואיני רוצה לחפות עליהם, אבל לולא אותו מעשה, כי אז לא היו בעיני כרשעים. רשעים! מי יבטא מלה זו בכל מרירותה? בני־אדם רוצים לחיות ויש להם יצר־הרע בתוך מעיהם, וגם הוא אינו מחותל במשי ודרכו קשה אף קשה. –

וכך היה הדבר:

בעיר דשיה היה בעל־בית אחד ושמו ראובן, אדם בינוני, שלא הצטיין מימיו במאומה; ומי יודע אם גם היה נודע שמו בין יושבי העיר, לולא היו פרותיו נודעות. לרוב אנשי דשיה, שידם משגת, יש פרות נותנות את החלב לביתם ואינם צריכים לרוב אנשי דשיה, שידם משגת, יש פרות נותנות את החלב לביתם ואינם צריכים לקנותו בחוץ. אבל לראובן היתה תמיד הפרה היותר טובה שבעיר; הוא היה מוצלח לזה והיה גם מבין בזה; הוא ידע לכלכל את פרותיו היטב ולשכלל את גופן ולעשות אותן בריאות וטובות־מראה. ראובן לא התבייש כלל, בבוא פרתו מהעדר, להכין לה מעצמו מזונות הבית ולהביא לה מים לשתות. הרפת שלו בחצרו היתה תמיד נקיה ועיניו צופיות תמיד, שלא יאונה לפרתו כל רע. השגחתו ועידון פרתו – זה היה תוכן חייו האחד כל ימיו, ובזה קנה לו גם שם בעיר ההיא.

אמנם אנשי דשיה הם עירונים ממש, ואין להם שייכות הרבה אל הטבע, אבל הפרה הנותנת חלב לבעלי־הבתים, והעזים הנחלבות אצל דלת העם, עוד נותנות שארית למגע עם הטבע. – מכירים בכל פינות העיר פרות הרחוב ההוא ועזיו; ובשוב הבהמות הגדולות והדקות מן העדר יעמדו השכנים והתבוננו אל כל פרה ואל כל עז, להגיד דעתם על ערכן ועבי גופן וסכום חלבן שנותנות לבעליהן. איזו חיבה לכל בית לבהמות־הבית שלה, ומתהלך אדם עם פרה ועז יחד כרע. ומדוע לא יעשה כהן? גם לבהמות הנן בעלות־חיים ויש להן שעת שובע ורעב, רגשי צער וחדוה ואהבת אם לבנה וגעגועים. אם לא תדעו את זה קחו לכם לביתכם פרה או עז או כבש, ותראו שמנ נשמת החי.

ובימים ההם היתה לראובן פרה אדומה הולנדית, שכמוה לא ראו עוד אנשי דשיה ליופי ולבריאות ולעיגול הגוף. כמלכה היתה צועדת קוממיות בראש, בבוא העדר מן ליופי ולבריאות ולעיגול הגוף. כמלכה היתה צועדת קוממיות באשת היתה מגזע המרעה; ורעותיה, הפרות בעצמן, היו חולקות לה כבוד, והיא באמת היתה מגזע נעלה, ומבנה גופה, עטיניה, עורה הנעים הראו מוצאה. כמאה וחמישים רו"כ ביקשו לתת לראובן פעם במחירה; ומחיר יתר הפרות של בני העיר, גם אותן של הנגידים, לתת לראובן פעם במחירה; ומחיר יתר הפרות של בני העיר, גם אותן של הנגידים,

אל בעברית נספח: טקסטים בעברית | A6

עולה לכל היותר לשבעים או לשמונים רובל. איך בא ראובן לפרה כזאת, והוא לא היה עשיר – לא נודע, אבל יושבי העיר לא התפלאו על זה כלל, אחרי שמזלו של ראובן בפרותיו כבר ידוע היה. פרתו של זה צריכה להיות הפרה היותר טובה בדשיה ובסביבותיה; כך כתוב בספר המזל וכן היה תמיד.

ומאושר היה ראובן בימים ההם, בהיות לו פרה אדומה זו, כאיש אשר השיג עילוי בלתי־מצוי בתור חתן לבתו; והיה נהנה במלוא רוחו כאשר שמע מספרים בשבח בהמתו ומפארים ומרוממים אותה. גוזמאות ונפלאות סיפרו על פרתו של ראובן בדשיה, כמו שמספרים, להבדיל, מרבי. אמרו שפרה זו נותנת ארבעה הין חלב בפעם בדשיה, כמו שמספרים, להבדיל, מרבי. אמרו שפרה זו נותנת ארבעה הין חלב בפעם אחת. אמרו כי מהָמאה בלבד, שעושים מהחלב הנותר מצרכי היום, ולראובן היה בסך הכל י"ג בנים, והרי חמישהיעשר פיות ערב ובוקר וצהרים, מרויח ראובן שלושה רובל לשבוע. בקצרה, פרתו האדומה של ראובן, אשר ילדה שנה שנה בבוא האביב – רובל לשבוע. בקצרה, פרתו האדומה של ראובן, אשר ילדה שנה חומר בבוא האביב ובמחיר בך הבקר בלבד לקח חמישה־עשר כסף – היתה נותנת חומר בל לשיחות יושבי בית־התפילה.

דשיה שמחה כי עלתה בחלקה פרה מצוינת, שיכולה להיות לצבי ולתפארת גם בעיר גדולה לאלהים. ולנשים השכנות, בעלות "עין הרע", שקינאו בה ורצו לסגור חלבה בקרבה על ידי לחש, לא עלה מאומה ברחשי־ליל שלהן. אם ה' יברא בריאה טובה לו ויעמידה על רגליה לשמחה ולראוה לכל רואיה, אז אין שליטה גם לשטן ולבני־השטן.

ושערו בנפשכם: כל זה לא הועיל ביום עברה! הגיעה השעה ונחתם גזר־דינה של פרה זו, שהיתה באמת מקור חיים למשפחה שלמה ולדבר נעלה ממשכיות העיר. לו פקודת כל החי באה עליה ומתה הפרה בימיה המלאים; דֶבר כי יהלון בארץ, או מגפה או מיתה סתם הכריתה אותה מארצות החיים, גם אז נעצב רוחנו, אבל החרשנו. גם על בני־אדם חיים יעלה הכורת. בית יפה, שהרבה עמלו בו בוניו, יהיה ללהב; מדינה כי תינגף כולה לפני אויב, או כי יקשה עליה עול מושל ומרי ומרד רב יעמיד אותה על עברי פי פחת, מי יעצור בידי גלגל ההשגחה? מי יטיח כלפי שמיא? ולו רוח שטות נכנסה בראובן, או עמדה הפרה מלדת שנה ושנתים ונמכרה לשחיטה, והשו"ב בירך על השחיטה כהוגן, ובדקו את הפרה ונמצאה כשרה, ופשטו את עורה וניקרו אותה כדין, ומכרו את הבשר השמן לבני־ישראל ליום השבת, ונעם לחפם כשהוא מטוגן ומבושל, והיה להם לעונג שבת, כי אז נדו בראש לגורל פרה חולבת כזו – לשחיטה, אבל זהו דרך העולם, ומקרים כאלה יקרו בחיים. אבל בפרתו זו של ראובן נעשה רצח, רצח נורא מאד, כאשר יארבו לאדם ביער להכותו נפש; והדבר היה שלא נערה רצח, רצח נורא מאד, כאשר יארבו לאדם ביער להכותו נפש; והדבר היה שלא בדרך הטבע ולא פילל אדם כי כזה יקרה בישראל!

היתה שנת בצורת, נתיקר הבשר. הפרנסות בדשיה היו דחוקות מאד, וגם לקצבים, שמעמדם תמיד אינו ברע, נעשה קשה בימים ההם. קרו גם איזה דברי ריבות ומשטמות בעיר ונפלגו "לצדדים שונים", כנהוג, וראובן, איש־שלום מנעוריו, לקח הפעם חלק ב"מחלוקת", והקצבים היו מצד השני, שכנגדו. אמנם אין די סיבות לבאר את אשר

you are dealing with two opposites. When these heroes, who are afraid of nothing, do steal a bull or a cow, they do it secretly and without the owners knowing, or they have others do it for them. One can see this as a way of making a living rather than as an act of theft. In the butcher business, when you slaughter a cow or a bull and actually pay for the animal directly, it costs five times as much as an animal for which you haven't paid. Perhaps a bull wandered off and was abducted and turned over to the butchers, or perhaps there had once been fifty cows in a pen and now only forty-nine remain, a number that is still plenty from the owner's point of view. Reckon how many things can go wrong with the slaughter of a cow: sometimes the ritual slaughterer will do damage at the moment of killing, sometimes a lung can be punctured, or damage may occur regarding any one of the eighteen prohibitions. Dashia was a poor city, and often Jews couldn't pay for their meat. Meat that isn't soaked within three days becomes unfit, and in the summer it spoils. How could a butcher survive without some little benefits on the side?

You may say that this is forbidden, that a Jew ought not to do this. Yet do not all social dealings and commercial transactions involve a bit of deception and cheating? There is no essential difference, except that when it comes to business, this is not just a manner of speaking. And it surely won't stop those who do it from wearing the garb of the pious folks who pray in the choice seats in the synagogue. The other ones, that is to say, the butchers and their ilk, don't get reckoned among the pious and have to pray at their own house of worship, the synagogue of the morning watch instead of at the main synagogue in town. The householders have holy excuses and pious terms for the drink that they have in the morning after prayers, as they do for all the gross physical things they do. The butchers down their brew without apology and don't need a death in the family or a holiday to justify having a glass. While I know that the butchers are not saints and I don't want to make too many claims on their behalf, I would not have called them scoundrels were it not for this one thing that happened. It was plain evil! Who among us can pronounce that word in all its bitter meanings? People want to live and they do have uncontrollable urges in their bellies, which do not have silken linings and which can be very

And here is how it happened: in Dashia there lived a man named Reuven, an average fellow who didn't stand out; and who knows if he would even have been known in Dashia were it not for his cows?

24 | THE RED HEIFER

Most of the citizens of Dashia, if they had means at all, kept cows that gave enough milk so that they didn't have to buy it. Reuven always had the best cow in the city. In this he was successful, and this he understood. He knew how to take care of his cows, to fatten them up and to make them look like the healthy cows in Pharaoh's dream. Reuven was not above feeding his cow from his own food and drawing her water himself. The shed was always kept clean, and he watched out so that no accidents would happen. His entire life was devoted to taking care of his cow, and that is what he was known for.

The people of Dashia are city types without much knowledge of nature; but when a cow or a goat gives milk to its owner, some contact with nature occurs. In every corner of the city, people know the local cows and goats; and when the larger or the more delicate animals return from grazing, all the residents look at each cow and goat and express their opinions about what they're worth and the price of their milk. Each household loves its animals, and men walk with their cow or their goat as if they were walking with a friend. And why not? Animals, after all, are living things who get hungry and need that hunger satisfied; they have sad feelings and affections and mothers who love and long for them. If you don't know this already, just take a cow or a sheep or a goat home with you, and you will be looking at a living soul.

In those days, Reuven had a ruddy Dutch heifer, the likes of which—for its beauty and soundness and fullness of body—the inhabitants of Dashia had never seen. When she came back from feeding with the flock, her head was held high like a queen's; and the other cows paid her proper respect. She was indeed of a nobler race, as one could see from her strong body, her healthy udders, and her beautiful coat. Reuven was once offered 150 rubles for her, whereas the most any other cow had cost, even the one belonging to a nobleman, was seventy or eighty rubles. How in the world, you might ask, did Reuven even come to possess a cow like that, given that he was not rich? But the citizens weren't so amazed, since people had come to expect good fortune from Reuven when it came to cows. This fellow's cow simply had to be the most wonderful in and around Dashia, for that is what was written in the book of destiny and that is the way it always was.

And Reuven in those days was as happy as a man whose daughter was going to marry a brilliant Torah scholar; he would gain great delight whenever he heard people praising, glorifying, and exalting his cow. They told

נספח: טקסטים בעברית | А7

קרה אחרי־כן, ובכל זאת אני מרצה אותן לפני הקורא אחת לאחת. איני שופט פה, רק מסַפר; אבל אחרים יבואו לשפוט ולצרף ולבאר את מהלך הדבר.

הגורל יצא על פרתו של ראובן מאת חלק אחוז של קצבי עיר דשיה ל"הילקח" מבעליה – עינים עינים הביטו אחריה בשובה מן המרעה, והיא לא ידעה את גורלה. נתאספה השיירה חרש בבית הקצב השו"ב הפסול, נתאספו שנית אצל שואל, הקצב הרשי, בעל הכתפים היותר רחבות בדשיה, ויתיעצו על הצפונות, ויקבעו את היום ואת השטה ואת המקום. וכולם מוכנים היו לזה כאיש אחד.

חיה הדבר במוצאי־השבת, בשלהי דקייטא. עוד ישבו בבין־הערבים ראובן וביתו וירוו נחת מהפרה. הקטנים החליקו את עורה, הגדולים אמרו שבחה בפניה. הבת הגדולה קמה ונתנה לה את הסובים הרטובים, ותציג לפניה גם שוקת המים; ולפתע הוציאה הפרה אנחה שוברת את הגוף; ולא ידעו האנשים מה אירע ויתחלחלו. כי יבוא החורף יתחילו העננים לכסות גם את לב בני־ישראל, בזכרם אחד אחד כי אין עצים להסקה, כי אין בגדים חמים ובני־אדם צריכים לכסות מערומיהם. הרעו את מעשיהם וקילקלו את פרנסתם!

השעה היתה שתים־עשרה בחצות הליל. כבר ישנו אנשי דשיה על משכבם, ובכל בתי ישראל גם זיק אור אחד לא יאיר מן החלונות. חולמים הם האנשים קשה באופל הליל, וממחרת היום יחלו ימי החול הקשים ללחם... והנה בן קצב אחד חוצה את החושך וצועד לאט אל רפת ראובן, אשר שם הפרה עומדת. אין מנעול לדלת, רק חבל עב יעבת רגל הפרה אל עץ אחד. ויחתוך אותו המתגנב בסכינו החד, ויקח את הפרה בקרניה ויוביל אותה במשעול צר, והפרה הולכת בתמהון רב.

הפרה בקרנה ולוביל אותה במשקול צד, והפרה הגדול של שואל הקצב, ששם והנה הס, האדם והחי, עומדים לפני פתח המרתף הגדול של שואל הקצב, ששם נועדו יתר החברים; ויצאו שני אנשים לקראתם ויחליקו בידיהם את הפרה וימשמשו בה, והיא קישקשה בזנבה באין חפץ. לפתע התחילו למשכה בכוח אל תוך המרתף ולנהלה על המעלות והמורדות, בעל כרחה צעדה ותמאן ללכת, וידחפו אותה בחזקה, ותנהם ותחרד מבוא המרתף.

חנה הפרה עומדת מטה בזעף. כשבעה אנשים קמו מהמרתף לקבל פניה, והם לבושים אדרת-שער וחגורים כאיכרים ופניהם פני להבים. כבר שתוּ איש איש איזו כוסות ל"חיזוק", והנרות הקטנים הדולקים באופל המרתף נתנו לו צורת שאול. התחילו העומדים לסבב את הפרה ולמשש אותה.

ולפתע קם קצב אחד גיבור כארי ויאמר להפיל את הפרה ארצה, אך רגליה חזקות ולפתע קם קצב אחד גיבור כארי ויאמר להפיל את הפרה ארצה, אך רגליה חזקות כבדל. באו חבריו ויעזרו לו בשארית כוח ויאָבקו עמה קשה, והיא נעצה רגליה בקרקע, ובעיניה שצף קצף. וחנה קמה הפרה ותאמר לנגח איש, ותך בראשה בקיר האבן, ויתנודד כל המרתף. קצב אחד גדול וחזק זחל מבלי משים אל תחת גחונה ויהדק את רגליה האחרונות בחבל עב. ושני לו עשה כזאַת ברגליה שלצד הפנים; ויקומו האנשים כולם ויחגרו כוח, ויעמיסו את עצמם על גבי הפרה ויהדפו אותה בחזקה. ותפול לארץ ותנהם בחזקה, ותאמר לנתק את החבלים. והקמים עליה החזיקו

wonder stories and spoke in hyperbole as if they were speaking, excuse the comparison, about their rabbi. They even said that the cow yielded four measures of milk at a time. They also said that from the butter alone, left over after they had all the milk they needed, Reuven cleared three rubles per week, and he had thirteen children and fifteen mouths to feed. In short, Reuven's red heifer, who gave birth each spring and whose offspring cost fifteen pieces of silver, gave folks a lot to talk about when they were sitting in the synagogue.

Dashia enjoyed its good fortune over the excellent heifer who could crown even one of the great cities on God's earth. And ineffective were all the incantations of the jealous women who practiced witchcraft and schemed to stop up her milk. Neither Satan nor his minions could do anything against such a grand creature, for God had created her.

But amazingly, all that meant nothing on the day of reckoning. The time came when the heifer's destiny was sealed even though she was the source of life for an entire family and the noblest part of the city's fabric. Were she to die in the fullness of her years, or be felled by a plague or even die a simple death, we would certainly be sad, but we would be resigned. Extinction comes to human beings as well, after all. The house that a person labors to build may burn down; and who can stop a city from being destroyed when enemies attack? When tragedy happens in the course of life, who can complain? Or, if it was said that Reuven had gone crazy, or that the heifer had ceased giving birth for a period and thus had been sold for ritual slaughter, and was found kosher, and had her skin removed and her veins extracted, and was sold for rich flesh for someone's Sabbath table, sweet to the palate when fried or boiled, we might nod our heads in assent at the destiny of the milk-giving heifer. That would be in accordance with the order of things and the way of the world things like that happen in life. But in the case of Reuven's heifer, a murder was committed, an awful murder as bad as the ambush of a human being. This happened in a way that was not in the natural order of things, or at least in a way that we expect to happen among Jews.

There was a drought, and the price of meat rose. It was very hard to make a living in Dashia, and even butchers who most always could make a go of it were struggling. Disputes broke out, and there were hostilities, as one might expect. Reuven, a peaceful man by nature, took part in those disputes, and the butchers opposed him. One can't explain all the reasons for what happened afterward, but I will tell the reader anyway, one by one.

80

26 | THE RED HEIFER

And I am not judging here, just telling the story, but others will come and judge, and they will expound and clarify the course of events.

It was the heifer's fate to be taken from her owner by a group of butchers. Many had their eyes on her when she returned from grazing, and she had no idea what was going to befall her. The group gathered to conspire in the house of the slaughterer.

It happened on a Saturday night at the end of summer. Reuven and his household were sitting at twilight and enjoying their heifer. His youngest were patting her, the older were praising her. The eldest daughter got up and took some fodder and gave her a nice ladle of water. Suddenly, the heifer let out a piercing moan, and everyone trembled because they didn't know what had happened. Winter would come and darken the hearts of Jews when they realized that there was no firewood or warm clothing for their nakedness. Their deeds must have been wanting, and that is why they had no sustenance.

It was midnight. Everyone was resting, and no light shone in any window. They were dreaming deeply in the gloomy night, because on the morrow the breadless day would begin again... Yet one butcher pierced that darkness and sneaked into Reuven's pen, where the heifer was standing. There was no lock on the door, and only a thick rope attached the heifer's leg to a tree. The prowler cut that rope with a sharp knife and took the heifer by her horns, leading her out a narrow pathway, while the heifer followed in astonishment.

And, hush! The man and the animal stood at the door of the large cellar of Shoel the Butcher, where everyone had gathered. Two of them faced the heifer and pulled her while she involuntarily wagged her tail. They abruptly pulled her into the cellar, leading the reluctant animal as she held back and forcing her to do what she feared to do.

Now the heifer stood below, agitated. Seven of the men got up to receive her, dressed in aprons and furs like peasants, with faces aflame. Each man had drunk a little glass to get his strength up, and the little candles shining in the dark made the scene seem like hell. They surrounded the calf and fondled her-

Suddenly, one of the butchers got up like a lion and tried to cast the heifer to the ground, but her legs were like iron. Some others came as reinforcements and struggled mightily with her, but she dug her hooves into the ground while her eyes raged. The heifer got up as if to gore and banged her head against the wall until the cellar shook. One of the butchers

בה באיזו נקמת־איבה, אשר לא ידעו תמול־שלשום. בחוץ החל הגשם לרדת ולחכות בגג המרתף והרוח השמיע קולו, וממצחי הקצבים נוטפים נטפי זיעה כגודל קטניות מרוב עמל; ויביטו איש אל רעהו כזרים ויסירו את בגדם מעליהם, קיפלו עד השחי את בתי־היד אשר לכותנתם ויהיו מוכנים, כמו לשעת־קרב גדולה. מה היה להם? איזה רוח עצור בהם ביקש לו מפלט. –

ואחד הקצבים, מי שהיה שו"ב, עמד במנוחה בצד וישחז את החלף הישן, שהוציא אותו מתערו ועבר על חדהדו בצפרנו. ועוד הפעם כרעו הקצבים על גב הפרה, הללו אחזו אותה ברגליה העבות מלמטה והללו מלמעלה, ושנים מהם, אמיצי־כוח מאד, הטו את ראשה, כוחם התגדל לבלי שיעור. היה הדבר כמו קטב ממלא כל האויר, כמו גזר־דין נורא נחרץ זה עתה – והנה הרים הקצב־השו"ב את החלף ויעביר על הצואר החלק בחולכה והובאה. ותגעה הפרה בקול מחריד, הבוקע את האדמה, ויזנק קלח דם, ויהי כמו נפתח מעין דם גדול וישטוף כקשת רחבה, והיא מאירה באמצע לאור העששית, התלויה ממעל על גבי תקרה. והדם הולך ושוטף ויז על התקרה ועל הכתלים ועל הקרקע ועל מכנסי האנשים ובפניהם ובידיהם, ותילחם הפרה בשארית כוחותיה ותפרפר, ויהי כל הקרקע אשר מסביבה לנהר דם. קמו הרוצחים ויסיעו אותה ממקומה הצדה ותעבור שעה והפיחה נפשה האדומה ותמת. ניצח בראדם את החי!

ויקח קצב אחד סכין חד ויתחב בבטן הפרה הגוועת ותצא הפרשדונה החוצה ויחלו האחרים חבריו לפשוט את עורה, ויקרעו אותו כמעט מעל הפרה, והכל עשו במין כוח עצור ובמין רגש מוצק, שכמוהו לא ידעו עד עתה.

נפשטה הבחמה, החלו האנשים לחלק אותה לחלקים, לחתוך את ראשה, את רגליה. קצב אחד לא יכול לעצור ברוחו, ויקח את הכבד השמן וישטחהו על גבי גחלים בוערות, ששמו אחרים בפינה. ובבוא הדם באש אכלו אותו כולם בלי מליחה ובתאוה עזה נמרצה וילוקו את אצבעותיהם בחמדה. ובקבוק גדול של יי"ש היה עומד מוכן על הקרקע וישתו ויאכלו מלוא תאותם. ככוהני־הבעל בשעתם היו האנשים האלה בשעה ההיא, בהיחֶלק הקרבן לפני המזבח. והדבר לא היה בבית־אל או בדן, כי אם בעיר היהודיה דשיה, לא לפני גלות עשרת השבטים נעשה הדבר, בממלכת ישראל הצפונית, כי אם בשנת חמשת אלפים שש מאות ארבעים וחמש

עברה האשמורה השניה, הגשם ירד בחזקה והרוח סוער. חילקו האנשים את הפרה לעשרה חלקים, וישימו איש איש חלקו בשקו. ויעמיסו אותו כל אחד על שכמם, ונפוצו איש איש אל חנותו בחשכת הליל, לשימו שם ולהסתירו שם. העיר רשיה ישנה והחה, כלבים נובחים, השמים מעולפים בערפלי הגשם. מי יודע מה שנעשה עתה בחלל העיר? -

שכחו הקצבים בחפום לסגור את המרתף של שואל, ויבואו כלבים ללקק את הדם. בבוקר ראו כי פרתו של ראובן נעלמה מן הרפת ויאמרו כי נגנבה, ויחפשו

אותה; והנה מצאו בעוד שעה את עורה האדום, שהיה עוד מונח כמעט בלחותו. ויחרדו האנשים למשמע הדבר הנורא הזה, וַתצלנה אזני כל שומעיו. ובבית ראובן האומלל תאניה ואניה ואבל כבד!

מיום אשר נוסדה דשיה לא היה לה יום כבד כזה. הלכו אנשים אנשים בחוצות וברחובות, נשים נשים באו ומלחשות ומדברות. היה כמו באו בעיר ליקוי־חמה וליקוי־לבנה כאחד, וכל אחד הביט בפני חברו ואשה בפני רעותה, כאילו נהפך העולם לעמק רפאים. אמנם נורא המעשה אשר עשו להרוג בהמה בשלות ימיה, נורא מאד! ואשר קרה לקצבים, שהשתתפו במעשי רצח הבהמה, דברי ריבות ומשפטים שונים בערכאות, וענשם של הקצבים האלה, גם בידי אדם גם בידי שמים – אם אספר כל אלה לפרטיהם יכילו הרבה. בקצרה, כל אחד שלקח חלקו בהכחדת הפרה האדומה, ראה אחר־כך דברים רעים בביתו וכמו רבצה בו האַלה להפילו למדחפות, אותו ואת ביתו, לבלתי השאיר לו שריד. הדברים ההם הלא כתובים בספר דברי הימים של דשיה ובפנקם הטיר.

יקחם נא הקורא משם.

crawled under her belly and secured her hind legs with a thick rope. He did it also to her forelegs. All of them got up and girded themselves and climbed upon her back and pushed her. She fell and let out a mighty groan as she tried to sever the ropes. But her attackers grabbed her with a vengeance that no one had seen before. Outside, rain began to fall on the roof and the wind howled. Sweat the size of beans fell from the butchers' foreheads from their efforts; and they looked at one another like strangers and took off their clothes and rolled up their sleeves as if ready for a fight. What pent-up feelings sought release!

One of the butchers, himself a ritual slaughterer, stood up calmly and sharpened the old blade; he took it out and rubbed its point with his fingernails. Once again, the butchers leaned on the back of the heifer. Some took hold of her thick legs below and above, and two especially strong men twisted her head with incredible might. It was as if doom filled the air, an awful decree of the end of days, and suddenly the butcher who was a slaughterer took up his blade and ran it back and forth across her delicate neck. The heifer let out an awesome earth-shattering groan and blood poured out like a fountain, spreading in a great arc and shining in the midst of the light from the lamp that hung from the ceiling. The blood kept flowing, splattering on the roof and walls, on the ground and on the trousers of the men and on their hands and faces. The heifer struggled with her remaining strength, shuddering while the ground became a river of blood. The murderers put her off to the side, and after an hour her ruddy soul departed and she died. Man conquers beast!

Then another of the butchers took a sharp knife and plunged it into the belly of the heifer so that the innards came out, and then others tore off her skin. They did this with a pent-up power and compressed emotion they had never known.

The animal was stripped. The men began to divide her into pieces, cutting off her head and her legs. One butcher couldn't restrain himself. He took the fat liver and put it on the hot coals that had been placed in the corner. When the blood reached the flames, everyone ate it without proper salting and with ravenous hunger, licking their fingers eagerly. A large bottle of brew was ready, so they ate and drank until they satisfied their lust. They were like priests of Ba'al when the sacrifice was on the altar. But this did not happen at Beth El or at Dan; it happened in the Jewish city of Dashia, not at the time when the ten tribes were exiled from the Northern Kingdom, but in the year 1884.

The second watch passed, and the rains poured while the wind raged. They divided the heifer ten ways, each man putting his portion in a sack. Each carried his share on his shoulders and then repaired to his shop in the dark of night in order to hide the spoil. The city slept, and the people dreamed while dogs barked and the skies were gloomy with rain. No one knew what had transpired!

In their haste, the butchers forgot to close the cellar door, and so the dogs came and licked up the blood. In the morning, folks saw that Reuven's heifer had been stolen and they searched for her. Within an hour, they found her ruddy coat still wet. The matter frightened them, and everyone who heard about it was shocked. In Reuven's house, there was moaning and deep grief.

From the time of Dashia's founding, there had never been such a terrible day. Men wandered around aimlessly outside, women came together whispering and talking. It was as if there had been an eclipse of the moon in the midst of an eclipse of the sun, and everyone looked at one another as if the world had been turned into Job's Valley of the Ghosts. To slay an animal in the middle of her life is an awful thing.

And as for what happened to the butchers who took part in the murder of the animal, the various quarrels and court trials and their punishmentboth by man and God-if I would tell all these in detail, they would take up much space. In brief, however, everyone who had a hand in doing in that red heifer experienced bad things in his family life, as if a curse had been cast on him and his house, without leaving any remnant. But all these things are written in the history of Dashia and its chronicles.

The reader can find out more there.